

PROTOKÓŁ KONTROLI

przeprowadzonej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach, ul. Leśnikowska 54 (zw. dalej „MOPS”, „Ośrodek”). Pełniącym obowiązki Dyrektora Ośrodka od 01.10.2008 r. jest Pani Małgorzata Wasilewska.

Kontrolę w dniu 28 marca 2011 roku przeprowadziły:

1/ Joanna Katarzyna Hołubowicz – st. inspektor – kierująca zespołem inspektorów,

2/ Idalia Wyszyńska – st. inspektor,

na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli znak PS-I.431.4.3.2011.IW z dnia 24.02.2011r. wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Pana Andrzeja Kozłowskiego.

Przedmiot kontroli i okres objęty kontrolą:

Ocena prawidłowości i efektywności realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ppwr”, za okres od dnia 01 sierpnia 2010 r. do dnia kontroli.

W trakcie kontroli ustalono, co następuje:

Założenia organizacyjne.

Podstawą realizacji przez Ośrodek zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Uchwała Nr VI/41/11 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 25.02.2011r. w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łapach; w załączniku do uchwały w § 1 pkt 11 statutu stanowiącego załącznik do uchwały wpisano, iż MOPS w Łapach realizuje zadania określone w ustawie z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ponadto § 10 ww. Załącznika do Uchwały brzmi:

- ust 1: Ośrodek realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego,
- ust 2: Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i pracy socjalnej dla ofiar przemocy,
- ust 3: Prowadzenia postępowania medacyjnego pomiędzy ofiarą a sprawcą,

- ust 4: Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i innych zadań wynikających z ustawy.

[akta kontroli str. 3]

Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

a/ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w Gminie Łapy opracowano i podjęto realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, przyjętego Uchwałą Nr III/4/10 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 21.12.2010r. *w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście i Gminie Łapy na lata 2011-2020*. Program stanowi załącznik do Uchwały.

[akta kontroli str. 24-55]

W Programie określono skalę i diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie całej Polski na przełomie lat 2005-2009 (dane Komendy Głównej Policji). Program zawiera szacunkowe informacje o skali zjawiska na terenie Miasta i Gminy Łapy, uzyskane z Komisariatu Policji w Łapach.

Określony w Programie cel ogólny brzmi: Stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jego realizacja ma nastąpić poprzez działania określone w celach szczegółowych, podzielonych na segmenty, na które składają się z kolei cele operacyjne:

A. Segment profilaktyczny

1. *cel operacyjny*: Działania promocyjne w środowiskach lokalnych na rzecz podnoszenia wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

W ramach zaplanowanych w Programie działań z zakresu prowadzenia kampanii społecznych propagujących idee Programu:

- rozpoczęto przygotowania do zorganizowania happeningu;
- w trakcie planowania jest opracowanie i realizacja projektów edukacyjnych na temat przemocy wśród społeczności lokalnych;
- na bieżąco realizowane są działania z zakresu podnoszenie wiedzy osób pokrzywdzonych na temat dostępnych form pomocy (pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholog udzielają takich informacji podczas pracy w środowisku, w świetlicy socjoterapeutycznej, w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; informacje o dostępnych formach pomocy zostały wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Ośrodka

oraz zamieszczone na stronie internetowej Ośrodka (<http://www.mopslapy.pl/pomoc/pomoc.php>).

B. Segment interwencyjny

1. *cel operacyjny*: Poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni i członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w toku wykonywania swoich obowiązków służbowych pozyskują informacje na temat skali problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy; Ośrodek nie prowadzi bazy danych umożliwiającej bieżącą statystykę zjawiska. Zgodnie z wytycznymi Programu, opracowane zostały jednolite standardy postępowania w przypadku wystąpienia problemu przemocy domowej, zawarte w *Regulaminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie*.

Poziom gotowości specjalistów do podejmowania efektywnych działań w pracy z rodziną doświadczającą przemocy podnoszony jest poprzez udział w przedmiotowych konferencjach. Ponadto Ośrodek zgłosił potrzebę udziału członków Zespołu w szkoleniach organizowanych przez ROPS w ramach cyklu LZI w 2011r. Ośrodek nie podjął działań w kierunku zapewnienia wsparcia (np. superwizji) osobom udzielającym profesjonalnej pomocy.

2. *cel operacyjny*: Rozbudowanie lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych.

Pracownicy Ośrodka udzielają wsparcia osobom uwikłanym w przemoc na etapie interwencji w miejscu zamieszkania, informują osoby doświadczające przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy; w Ośrodku zapewnione jest wsparcie informacyjne, psychologiczne, pedagogiczne i prawne osobom doświadczającym przemocy – zgodnie ze standardami opracowanymi w *Regulaminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie*. Ponadto informacja o placówkach udzielających wsparcia umieszczona jest na stronie internetowej Ośrodka (jw.). Nie opracowano natomiast programów psychoedukacyjnych i terapeutycznych oraz nie zapewniono mieszkań chronionych na terenie Gminy; w ramach poddziałania - *Opracowanie i wdrażanie alternatywnych form wsparcia dla osób krzywdzonych przemocą* – wdrożono instytucję asystenta rodziny. Dotychczas nie opracowano alternatywnych form wsparcia, w tym: dla osób starszych doświadczających przemocy w rodzinie oraz dla członków rodzin osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym; jako tworzenie grup wczesnej interwencji społecznej wśród mieszkańców Ośrodek prowadzi świetlicę socjoterapeutyczną w Łapach; współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz włączenie wolontariuszy w realizację zadań Programu w świetlicy odbywa się poprzez pozaetatowe działania pracowników Ośrodka, którzy są członkami organizacji pozarządowych, takich jak: „Pomocna

dłoi”, „Fabryka Rozwoju Lokalnego”, a także poprzez udział wolontariuszy ze szkół średnich w Łapach w działalności świetlicy socjoterapeutycznej.

C. Segment terapeutyczny

1. *cel operacyjny*: opracowanie i realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach tego celu nie podjęto działań zmierzających do opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o ppwr jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat). W konsekwencji Ośrodek nie podejmował działań w celu monitorowania zachowań uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych również po ich zakończeniu.

Ośrodek nie podjął również żadnych kroków zmierzających do wzmocnienia prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wdrożenia strategii penalizującej nakierowanej na sprawców przemocy w rodzinie.

[akta kontroli str. 3-4; 30-54]

b/ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie

W celu prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, od lutego 2011 r. zwiększono wymiar czasu pracy psychologa zatrudnionego w Ośrodku (psycholog jest jednocześnie członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego). Dyżury psychologa w ramach ww. poradnictwa odbywają się 2 razy w tyg.: w środy w godz. 11-16 i piątki w godz. 8-13. Poradnictwo psychologiczne odbywa się w pokoju wyodrębnionym w budynku ŚDS, przylegającym do siedziby MOPS.

Po powzięciu przez Ośrodek informacji o problemie przemocy, mediator rodzinny wraz z pracownikiem socjalnym udają się do środowiska rodziny w celu rozpoznania problemu i podjęcia stosownych działań interwencyjnych. Następnie osoby uwikłane w problem umawiane są na konsultacje psychologiczne.

Ponadto pracownicy Ośrodka prowadzą systematyczne wizyty w środowiskach rodzin zagrożonych przemocą, proponując korzystanie z dostępnych form pomocy. Pod szczególną opieką Ośrodka znajdują się 2 rodziny dysfunkcyjne, w których występuje problem alkoholowy i zagrożenie wystąpienia przemocy; rodziny te objęte są nadzorem kuratora sądowego.

Nie jest prowadzone poradnictwo edukacyjne skierowane do rodziców. Na pomoc w formie indywidualnych konsultacji psychologicznych mogą liczyć rodzice dzieci objętych

pomocą pedagoga szkolnego. W okresie objętym kontrolą nie było przypadków udzielenia takiej pomocy.

[akta kontroli str. 5]

c/ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia

Ośrodek nie zawarł formalnych porozumień z żadną placówką, do której kierowałby osoby dotknięte przemocą w rodzinie; trwają natomiast prace nad opracowaniem procedury postępowania w razie zaistnienia potrzeby umieszczenia w ośrodku wsparcia osoby doznającej przemocy w rodzinie.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadku odebrania dziecka z rodziny, o którym mowa w art. 12a ustawy o ppwr.

[akta kontroli str. 5]

d/ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Zgodnie z art. 9a ust 15 ustawy o ppwr, została przyjęta uchwała Nr LVIII/743/10 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 24.09.2010r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego Łapach.

[akta kontroli str. 8-10]

Zespół Interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 369/2010 Burmistrza Łap z dnia 26 października 2010r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

[akta kontroli str. 11-12]

Podczas kontroli Dyrektor MOPS Małgorzata Wasilewska przyjęła do wiadomości przekazane ustnie przez kontrolujących uwagi merytoryczne dot. ww. dokumentów. Błędy, które w opinii kontrolujących bezspornie wymagają korekty:

- powołanie się w podstawie prawnej min. na Uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łapy na 2010 rok,
- wskazane w Rozdz. II Uchwały podmioty, których przedstawiciele mogą wchodzić w skład ZI nie mają odzwierciedlenia w faktycznie powołanych osobach, wymienionych w Zarządzeniu Burmistrza (w składzie zespołu brak przedstawicieli: Wydziału Promocji i Rolnictwa UM w Łapach, organizacji pozarządowych, Prokuratury Rejonowej w Białymstoku; zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor MOPS, Wydział Promocji i Rolnictwa UM

w Łapach został wskazany w Uchwale omyłkowo; brak konkretnych przedstawicieli organizacji pozarządowych wynika z faktu, iż pracownicy MOPS powołani do składu Zespołu są jednocześnie członkami takich organizacji, zatem w domyśle pozostawali przedstawicielami zarówno Ośrodka, jak i organizacji pozarządowych; Dyrektor MOPS nie podała przyczyny niepowołania w skład ZI przedstawiciela Prokuratury Rejonowej w Białymstoku),

[akta kontroli str. 3]

- brak konsekwencji w stosowaniu nazwy Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (naprzemiennie używana nazwa „Miejska”/ „Gminna”).

[akta kontroli str. 9; 11]

Zespół działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w jego skład.

[akta kontroli str. 22-23]

W okresie VIII-XII 2010 r. nie były prowadzone sprawy dotyczące wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie. Policja nie przekazała do Ośrodka żadnej informacji o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”.

W 2011 r. prowadzonych jest łącznie 8 spraw związanych z przemocą w rodzinie, w tym 3 przypadki są przedmiotem prac ZI, natomiast pozostałych 5 to sprawy, w których procedura dopiero jest wszczynana.

Od dnia utworzenia Zespół obradował na 2 posiedzeniach – 21.02 i 21.03 br., w Urzędzie Miasta Łapy oraz w siedzibie ŚDS. Od kwietnia 2011 r. zostaną oddane do użytku Ośrodek 2 pomieszczenia w budynku gminnym, w którym obecnie znajduje się świetlica socjoterapeutyczna, biuro projektu systemowego oraz KRPA. Pomieszczenia zostaną przeznaczone min. na dyżury psychologa oraz posiedzenia ZI.

Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną ZI. W trakcie kontroli sprawdzono 100% dokumentacji potwierdzającej funkcjonowanie ZI oraz grup roboczych, a także 100% dokumentacji indywidualnej, dotyczącej osób i rodzin, wobec których ZI podjął działania.

Dokumentacja indywidualna osób objętych pracami ZI w 2011 r. przechowywana jest w MOPS w Łapach; zawiera w szczególności:

- informacja o rozpoczęciu przez Policję procedury „Niebieskie Karty”
- Kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego,

- notatki służbowe odzwierciedlające kontakty pracowników MOPS z rodzinami objętymi pomocą (wizyty w środowisku, rozmowy telefoniczne),
- Kwestionariusz zgłoszeniowy (określenie problemu, opis sytuacji rodzinnej – skład rodziny, fakty, okoliczności wystąpienia problemu, przebieg i efekty podjętych działań, proponowany skład ZI, plan działań ZI – zadania poszczególnych członków ZI, zadania dla członków rodziny, wyznaczenie daty kolejnego posiedzenia).

[akta kontroli str. 5-6]

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach tworzone są grupy robocze. Niektórzy członkowie Zespołu zasiadają również w grupach roboczych. W skład każdej grupy roboczej wchodzi pracownik socjalny (wyznaczony w zależności od rejonu), natomiast pozostali członkowie - psycholog, pedagog, policjant i in. są dobierani w zależności od potrzeb w indywidualnym przypadku (i również w zależności od rejonu). Spotkania grup roboczych odbywają się w siedzibie MOPS; posiedzenia odbyły się w terminach 21.03, 23.03, 30.03). Grupy robocze wypełniają swoje ustawowe zadania.

[akta kontroli str. 5-7]

Zarówno w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego, jak i grup roboczych brak przedstawiciela ochrony zdrowia.

Przed przystąpieniem do prac w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych członkowie złożyli Burmistrzowi oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych uzyskanych przy realizacji zadań. Oświadczenia w formie pisemnej przechowywane są w siedzibie MOPS w Łapach.

[akta kontroli str. 7]

Realizacja przez Ośrodek procedury „Niebieskie Karty”.

MOPS realizuje procedurę „NK”. W 2011 r. Ośrodek założył NK - Pomoc społeczna w 1 przypadku, natomiast w 5 otrzymał zawiadomienia z Policji o rozpoczęciu procedury. Informacja o rozpoczętej przez Ośrodek procedurze nie została przekazana innym instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych. We wszystkich ww. przypadkach MOPS na bieżąco monitoruje sytuację rodzin objętych procedurą.

[akta kontroli str. 5]

Realizacja zadań określonych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Informacja o realizacji w 2010 r. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w formie sprawozdania wysłanego w wersji elektronicznej za pośrednictwem systemu gSAC, została przekazana w wyznaczonym terminie, tj. 06.01.2011 r.

W myśl zapisów § 10 ust. 4 statutu MOPS, Ośrodek realizuje zadania określone w KPPpWR. Z ww. sprawozdania wynika, iż żadne zadania określone w Krajowym Programie nie były realizowane.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie realizacji kontrolowanych zadań.

W toku realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPS w Łapach współpracuje z następującymi podmiotami:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łapach – w zakresie diagnozowania dzieci z rodzin zagrożonych wystąpieniem zjawiska przemocy
- szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne – bieżący kontakt z pedagogami szkolnymi i dyrektorami szkół
- Komisariat Policji w Łapach – w zakresie procedury „NK” i bieżącej wymiany informacji
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- kuratorzy sądowi – nadzór nad rodzinami
- lokalne parafie
- Dom Kultury w Łapach – współpraca w zakresie organizacji kampanii społecznych
- stowarzyszenia „Pomocna dłoń”, „Fabryka Rozwoju Lokalnego”

[akta kontroli str. 7]

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach Pani Małgorzata Wasilewska została poinformowana o:

- 1) prawie zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu, umotywowanych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole

- 2) prawie do odmowy podpisania protokołu kontroli i konieczności złożenia w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienia przyczyn tej odmowy.

Zastrzeżenia, o których mowa w pkt 1 powinny być zgłoszone na piśmie do Wojewody **w terminie 7 dni** od dnia otrzymania protokołu kontroli.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden doręczono Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach Pani Małgorzacie Wasilewskiej.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce kontroli prowadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach - pozycja 2/2011.

Łapy, 15.04.2011

(miejsce i data podpisania protokołu kontroli)

/-/ Małgorzata Wasilewska

podpis kontrolowanego

/-/ Joanna Hołubowicz

/-/ Idalia Wyszyńska

Białystok, 13.04.2011

podpisy kontrolujących

Jeden egzemplarz protokołu otrzymałam :

Łapy, 15.04.2011 /-/ Małgorzata Wasilewska

(miejsce, data i podpis kierownika podmiotu kontrolowanego)